

Na de omwenteling in Hongarije, nam de toestroom van buitenlands kapitaal in de pluimveesector toe. Die was vooral gericht op het vastleggen van marktaandeel. Dit leidde tot een afname van de productiecapaciteit. Met het uiteenvallen van de Sovjet-Unie verloor de Hongaarse voedingsindustrie indertijd ook een van zijn belangrijkste afzetmarkten. Wat is nu de stand van zaken?

Brede modernisering blijft vooralsnog uit

De Hongaarse pluimveesector

Halverwege de jaren 90 begon de productie in de Hongaarse pluimveesector weer te stijgen, waarna na de toetreding tot de EU andermaal een daling plaatsvond. Sindsdien is de productie van pluimveevlees redelijk stabiel. Vleeskuikens en leghennen vertegenwoordigen 79% van de Hongaarse pluimveestapel. In 2012 bedroeg het aantal vleeskuikens ongeveer 30 miljoen (7% minder dan 2002, het jaar met de hoogste productie), terwijl het aantal leghennen in dezelfde periode van 2002-2012 daalde met 28% tot 12,1 miljoen. In 2012 was het aantal kalkoenen en watervogels (ganzen en eenden) ongeveer 2,7 miljoen respectievelijk 5,3 miljoen (14% respectievelijk 2% minder dan in 2002).

de lokale productie), zal de trend naar dit soort producten in de komende jaren ook in Hongarije toenemen.

Ei, ei, ei

De eierconsumptie per hoofd van de bevolking nam de afgelopen jaren met 30% af tot 217 stuks (2011). Hongaarse consumentenvoorkeuren ten aanzien van eieren richten zich vooral op inhoud en schaafeigenschappen, pas in tweede instantie hebben zij aandacht voor dierenwelzijn. De aandacht hiervoor neemt wel toe, ondanks de moeilijke binnenlandse economische situatie, maar toch houdt slechts een kleine groep consumenten rekening met dierenwelzijn bij de aanschaf van levensmiddelen. Het aantal leghennen is de afgelopen jaren afgenomen tot circa 12 miljoen; de eierproductie per hen is de afgelopen jaren significant toegenomen tot gemiddeld 217 eieren per hen.

De Hongaarse export van eieren is sterk afhankelijk van tekorten of overschotten in de omringende landen, nauwelijks van een fluctuerende binnenlandse vraag. Het grootste deel van de eieren ging naar Roemenië (60%), de resterende 40% van de export werd geleverd aan Oostenrijk, Slovenië, Duitsland en Slowakije.

Zelfvoorziening

Tussen 2007 en 2013 nam het niveau van zelfvoorziening in pluimveevlees in Hongarije toe tot 138% in 2012. Deze groei is overwegend veroorzaakt door een daling van de gemiddelde consumptie van pluimveevlees. Die daalde de afgelopen tien jaar met 40% tot circa 24 kg per jaar. Het aandeel pluimveevlees in de totale vleesconsumptie daalde tot 43%, vooral ten gunste van varkensvlees.

Voor de meeste Hongaarse consumenten is prijs de belangrijkste aankoopfactor. Toch neemt, ondanks de economische crisis, ook in Hongarije het aantal consumenten met meer aandacht voor herkomst, kwaliteit en gemak toe. Producten met toegevoegde waarde, zoals verwerkte/geprepareerde vleesproducten worden populairder. Hoewel de vraag naar deze producten nog beperkt is (circa 5% van

Voerproductie en conversie

Veel van de Hongaarse pluimveehouders beschikken niet over landbouwgrond om in eigen voervoorziening te voorzien. Dit verzwakt de (inter)nationale concurrentiepositie en maakt hen gevoelig voor prijsfluctuaties in de graansector. De sector is voor een groot deel afhankelijk van geïmporteerde eiwitten, omdat de productie daarvan in Hongarije beperkt is (het areaal sojabonen bedraagt ongeveer 41.000 hectare; de overheid zet in op vergroting van areaal via gekoppelde hectarepremie voor eiwithoudende teelten).

De gemiddelde Hongaarse voerconversie is 1.88. Dit wordt vooral veroorzaakt door een gebrek aan voldoende nutriënten in de voercyclus. Gemiddeld kennen Hongaarse pluimveevleesbedrijven 5,8-6 productierondes per jaar, lager dan bijvoorbeeld in Nederland. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de lengte van de mestperiode, als gevolg van dagelijkse gewichtstoename en slachtgewicht. Anderzijds speelt de niet-productieve periode als gevolg van schoonmaken en desinfectering een rol.

‘Het grootste deel van de pluimveestapel bevindt zich op een handvol bedrijven’

Naast het gebrek aan een uitgebalanceerd dieet, zorgen gedateerde technologie en stalsystemen ook voor gemiddeld mindere prestaties. Stallen zijn gemiddeld meer dan 20 jaar oud (circa 35% van de stallen is minder dan vijf jaar oud) en zouden gerenoveerd of vernieuwd moeten worden, de gebruikte technologie is iets moderner en gemiddeld 13 jaar oud. 30% van de technologie voor voeren, drinken, nesting en verzameling is minder dan vijf jaar oud, 56% is tussen de 5-10 jaar oud. Toch vinden er relatief weinig investeringen plaats. De omvangrijke zwarte markt, hoge kosten en beperkte ondersteuning van de overheid spelen een belangrijke rol bij het uitblijven van investeringen.

Zo stelde de Hongaarse overheid in 2013 een budget beschikbaar van € 16 miljoen gericht op dierenwelzijnsmaatregelen. Deze maatregel wordt in 2014 gecontinueerd met ongeveer eenzelfde budget. Daarnaast is er een budget van € 1,9 miljoen beschikbaar uit EU-fondsen voor een programma gericht op het beperken van salmonella-besmettingen.

Verzekeringssystemen voor weersomstandigheden

In Hongarije zorgen extremere weersomstandigheden in de afgelopen jaren regelmatig voor problemen bij pluimveehouders. Door enkele hete zomers en verouderde gebouwen heeft Hongarije een hoger sterftecijfer dan elders. Pluimveehouders kunnen zich hiertegen niet verzekeren: deze schade is momenteel niet opgenomen in landbouwriscoverszekeringen. Daarnaast bestaat er ook geen centraal compensatiefonds. De overheid is op dit moment ook niet van plan een specifieke vergoeding voor deze schade te introduceren.

Zwarte markt omvangrijk

De omwenteling in Hongarije en de daarmee gepaard gaande snelle veranderingen in de economische en juridische omgeving maakte de werking van de pluimveesector in toenemende mate onvoorspelbaar. De voortdurend stijgende belastingtarieven resulteerde in een groei van de zwarte economie. Volgens schattingen van de Poultry Product Council (PPC)

wordt 20-25% van het kippenvlees, 18-20% van het kalkoenenvlees en 25-30% van de eieren verkocht op de zwarte markt; goed voor ongeveer 15% van het totale inkomen van de pluimveesector. PPC pleit dan ook, in navolging van de succesvolle btw-verlaging in de varkenshouderij, voor verlaging van btw-tarieven.

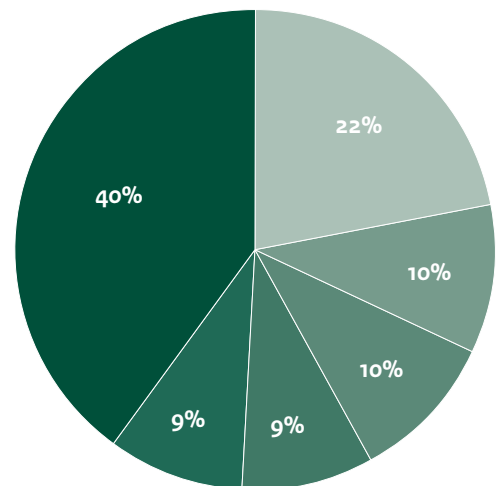
Bedrijfsstructuur

Volgens het statistiekbureau zijn er in Hongarije circa 312.000 bedrijven actief als pluimveebedrijf, maar hiervan heeft 99% minder dan 1000 dieren (en vertegenwoordigt 25% van de pluimveestapel). Het aandeel van pluimveebedrijven met een capaciteit van meer dan 50.000 dieren is slechts 0,02%. Hier wordt echter wel bijna 50% van de Hongaarse pluimveestapel gehouden. In de eierproductie heeft eveneens een sterke concentratie plaatsgevonden. 37% van de leghennen wordt gehouden op slechts 14 bedrijven. De bedrijfsstructuur is dus tweeledig: een groot aantal bedrijven vertegenwoordigt een beperkt deel van de pluimveestapel, terwijl een klein aantal bedrijven een groot deel van de pluimveestapel herbergt. Een structuur die niet vreemd is in Centraal- en Oost-Europa.

Marktaandeel verwerkers pluimveevlees Hongarije (2013)

■ MASTERGOOD Termelő és Kereskedelmi Kft	■ Her-csi-hús Kft Baromfifeldolgozó üzem
■ HUNGERIT Baromfifeldolgozó és Élelmiszeripari ZRT	■ TARAVID Baromfi és Élelmiszeripari Kft
■ GASTOR Baromfi Termelő-, Szolgáltató és Kereskedelmi Kft	■ Overig

Bron: AKI.

Verwerking

In de tien jaar na de toetreding tot de EU, heeft de pluimveeverwerkende industrie structurele veranderingen ondergaan door modernisering en buitenlandse overnames, evenals de relaties tussen pluimveehouders en verwerkers. Alleen grotere verwerkers en slachthuizen zijn in staat geweest te overleven, te moderniseren en te groeien (vooral door acquisitie en schaalvergroting). De productie van pluimveevlees mag dan versnipperd zijn, de verwerkende sector is inmiddels behoorlijk geconcentreerd en verwerkt jaarlijks circa 226.000 ton pluimveevlees. In de figuur zijn de marktaandelen van de belangrijkste verwerkers aangegeven.

Internationale handel

In de totale agrarische exportwaarde bedraagt het aandeel van pluimveeproducten circa 8% en kent een waarde van circa € 646 miljoen (cijfers 2012). De belangrijkste afzetmarkten zijn Roemenië (15%), Oostenrijk (12%), Slowakije (10%) en Oekraïne (8%). De export naar Oekraïne liet de laatste jaren een dalende trend zien als gevolg van de ontwikkeling van de pluimveesector in Oekraïne. Dit zette ook de Hongaarse export naar de omliggende landen verder onder druk, zeker met verdere opening van de Europese markt voor Oekraïense landbouwproducten. In 2012 voerde Hongarije circa 51.300 ton pluimveevlees in, vooral uit de direct omliggende landen.

Meer weten?

De Landbouwafdeling Boedapest heeft onlangs in samenwerking met het Hongaarse landbouwkundig instituut een rapport opgesteld over de Hongaarse pluimveesector. U kunt een pdf van dit rapport aanvragen via bdp-Inv@minbuza.nl.

Martijn Homan, Landbouwraad Boedapest